

*Årsrapport 2024 for Statsforvalterens tilsyn
med barnevernsinstitusjoner, omsorgssentre og
sentre for foreldre og barn i Troms og Finnmark*

BAKGRUNN

Statsforvalter skal etter barnevernsloven § 17-3 annet ledd føre tilsyn med institusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for mindreårige drives i samsvar med barnevernsloven og tilhørende forskrifter.

Ifølge forskrift om tilsyn med tjenester og tiltak til barn i barnevernsinstitusjoner m.m. (tilsynsforskriften) § 7 skal statsforvalter ved utgangen av året utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten. Tilsvarende gjelder for tilsynet med sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om sentre for foreldre og barn § 22. Årsrapporten er en oppsummering og generell vurdering av forholdene for tilsynsområdet basert på statsforvalters tilsynsvirksomhet i (år).

Statsforvalter kan også fremme forslag til tiltak av mer generell karakter.

Denne oppsummeringen skal blant annet vise:

- Oversikt over antall stedlige tilsyn
- Statsforvalters kommentarer og vurderinger av gjennomføringen av de stedlige tilsynene
- Samtaler med barn og en oppsummering av hva barna har formidlet
- Oversikt og vurdering av antall registrerte enkeltvedtak og protokoller om tvang, og andre inngripende begrensinger
- Påpekte lovbrudd
- Statsforvalters generelle vurdering av situasjonen og tilstanden på barnevernsinstitusjonsområdet

Oversikt og kommentarer til statsforvalters stedlige tilsyn med barnevernsinstitusjoner

Statsforvalters tilsyn med barnevernsinstitusjoner er statens lovlighetskontroll for å bidra til å sikre at barna får forsvarlig omsorg og behandling, at barna behandles hensynsfullt og med respekt for sin personlige integritet og at barnets rettssikkerhet blir ivaretatt. Statsforvalters tilsyn skal ha sin oppmerksomhet mot alle forhold som har betydning for barnas utvikling, trivsel, velferd og rettssikkerhet jf. § 3 tredje ledd i tilsynsforskriften.

Statsforvalter i Troms og Finnmark har i 2024 gjennomført 79 stedlige tilsyn.

Kvæfjord ungdomssenter og Lamo ungdomssenter er omsorgsinstitusjoner, men har i 2024 fortsatt pilotering av forsøk på samtidig å ta imot barn på behandling lav risiko. Statsforvalteren har da gjennomførte ekstra tilsyn på disse institusjonene i samsvar med kravet til 4 besøk på atferdsinstitusjoner. Ved Lamo ungdomssenter var det imidlertid ikke barn plassert på behandling lav risiko siste kvartal 2024, slik at det ble gjennomført 3 stedlige tilsyn ved institusjonen.

Silsand ungdomssenter endret høsten 2024 målgruppe fra omsorg til behandling høy risiko. Første plassering etter ny målgruppe kom først i november 2024. Det ble gjennomført 2 tilsyn ved institusjonen.

Tromsø ungdomssenter er en akuttinstitusjon med 2 avdelinger. Ved tilsyn 3/2024 var det ikke barn på den ene avdelingen.

Alta ungdomssenter har hatt 2 avdelinger, 1 akutt og 1 omsorg. Fra 1.8.24 ble Alta ungdomssenter (begge avdelingene) akutt. Statsforvalteren har gjennomført 4 tilsyn på avd. Sjøtun og 3 på avdeling Utsikten.

Aurora omsorg har hatt 2 avdelinger i 2024, 1 omsorg og 1 atferd.

Human Care har 3 atferdsavdelinger. Ved vårt tilsyn 3/2024, bodde det ingen barn ved den ene avdelingen.

Stendi Alta har 4 atferdsavdelinger. Ved det første tilsynet i 2024 bodde det ingen barn ved den ene avdelingen.

Stendi Måselv har 2 avdelinger, 1 omsorg og 1 atferd. Ved vårt tilsyn nr. 2 på omsorgsavdelingen var ikke barnet til stede. Hen hadde vært på rømmen lenge og det var tvilsomt om hen ville komme tilbake til avdelingen. Siden barnet formelt var innskrevet på institusjonen gjennomførte vi tilsynet. Vi hadde dokumentgjennomgang, intervju med ansatte og ledelsen og barnet fikk tilbud om samtale med oss.

Barnevernsinstitusjoner underlagt tilsyn, jf. tilsynsforskriften §§ 3, 4, 5 og 6

Barnevernsinstitusjoner	Ant. enheter	Eier: (statlig ideell, privat, kommunal)	Lovpålagte stedlige tilsyn, jf. § 5 ¹	Utførte stedligetilsyn, jf. § 5	Av disse uanmeldt	Antall barn boende på tilsynstidspunktet	Antall barn som fikk tilbud om samtale på tilsynstidspunktene § 6	Antall samtaler	Kommentar
Kvæfjord ungdomssenter	1	Bufetat	4	4	2	24	24	15	
Lamo ungdomssenter	1	Bufetat	3	3	2	15	15	15	
Silsand ungdomssenter	1	Bufetat	2	2	0	7	7	3	
Tromsø ungdomssenter	2	Bufetat	7	7	3	18	18	12	
	2	Bufetat	7	7	4	14	14	8	
Storbakken	1	Alta kommune	2	2	1	3	3	2	
Aurora omsorg	2	Aberia Healthcare AS	6	6	3	8	8	3	
Human barnevern Nord	3	Humana care AS	11	11	6	13	13	10	
Stendi Alta	4	Stendi region nord	15	15	8	24	24	14	
Stendi Tromsø	3	Stendi region nord	16	16	1	22	21	12	
Stendi Målselv	2	Stendi region nord	6	6	2	6	6	3	
Betania Almahuset Kirkenes	1	Betania Alta	2	2	1	7	7	3	
Betania Almahuset, Alta	1	Betania Alta	2	2	0	7	7	3	
Sum	24		79	79	38	168	167	99	

Oppsummering av tema for tilsynene

Tema for tilsynet velges etter en konkret risikovurdering. Informasjonen til denne vurderingen får vi fra løpende kontakt med institusjonen, informasjon fra tidligere tilsyn, informasjon fra barna, informasjon fra tvangsprotokoller, orientering om bruk av politiet, planer o.l. Vår vurdering er at vi har god nok informasjon til å kunne velge et relevant tema. Noen ganger er det slik at ingen tema særlig peker seg ut etter en slik risikovurdering. Da velger vi gjerne tema hvor det generelt sett kan være stor risiko for svikt, eller tema som det er lenge siden vi har undersøkt på aktuell institusjon.

Eksempler på temaer vi har valgt på de meldte tilsynene: vern og beskyttelse, helseoppfølging, rettigheter og bruk av tvang, bemanning og nødvendig kompetanse, stabil og god voksenkontakt.

På de uanmeldte tilsynene velger vi tema som lar seg undersøke gjennom et slikt tilsyn. Eksempler på tema er: materielle forhold/lokalisering, medvirkning i hverdagen, forebygging av tvang, husordensregler. Vi erfarer at det

¹ Institusjoner som har barn etter §§ 4-4, 6-1 og 6-2 og 6-6 skal besøkes minst fire ganger hvert år, øvrige minst to. Har institusjonen vært i drift en del av året, endres kravet forholdsmessig.

kan være behov for noe kontakt med leder, eventuelt også oversendelse av noen dokumenter, også ved disse uanmeldte tilsynene.

I 2024 har vi sammen med Statens Helsetilsynet arbeidet med utvikling av våre institusjonstilsyn gjennom KUIT-prosjektet. Vi har i 2024 pilotert temaet vern og beskyttelse og vi har hatt dette som tema på 7 av våre meldte tilsyn. Dette har vært et utfordrende tema av flere grunner; materialet vi skulle bruke var ikke klart når vi skulle starte opp disse tilsynene, temaet er veldig omfattende, og det var noen uklarheter ved både materialet og forventningene. Samtidig ser vi at dette er et viktig og godt tema på institusjonstilsynene, hvor vi har påpekt lovbrudd. At barna opplever å få nødvendig beskyttelse, at de har trygge og gode voksne, at de ikke blir utsatt for unødvendig og ulovlig tvang, er viktig for å sikre god måloppnåelse av oppholdet, samt unngå unødvendige flyttinger.

Øvrige vurderinger og kommentarer

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har gjennomført alle lovpålagte tilsynsbesøk på våre barneverninstitusjoner i 2024. Vi har 3 færre enheter (avdelinger) i 2024 sammenlignet med 2023, samtidig har vi gjennomført 5 flere tilsyn. Dette skyldes at flere avdelinger nå krever 4 tilsyn i året. Tilsyn på barneverninstitusjonene har vært og er et prioritert område hos oss. Alle tilsynene, på de institusjonen/avdelingene vi kjenner til, planlegges på slutten av forrige år/startet av kommende år. Det vil si; legges inn i Nestor og i kalenderen til de to som skal gjennomføre tilsynene. Institusjonskabelen (hvem som skal være nr. 1 og hvem som skal være nr. 2 på institusjonen) settes opp i starten av desember. Oppgavene/ansvaret til nr. 1 og nr. 2 fremkommer av vår Rutine for institusjonstilsyn. Vi vurderer ordningen beskrevet over som avgjørende for å ha mulighet til å gjennomføre det omfang som er pålagt. Utfordringen er at det alltid skjer endringer ila året, noen ganger større endringer. Institusjoner/avdelinger kommer til eller legges ned. Dette må vi ta høyde for i vår planlegging. Det at vi har lang reisevei til institusjonene (med bil/båt/fly), gjør også planleggingen både utfordrende og viktig.

Statsforvalteren har møte med institusjonsledelsen i etterkant av alle de meldte tilsynene. Ved de uanmeldte tilsynene orienterer vi alltid enten samme dag/kveld eller dagen etter, institusjonslederen om at vi har vært på tilsyn. Noen ganger er det behov for møte, for eksempel for å følge opp informasjon fra barna. Møtene (både ved meldt og uanmeldt) gjennomføres enten i form av et fysisk møte eller digitalt. Formålet med møtet er å innhente ytterligere informasjon, melde tilbake til ledelsen det ungdommene har ønsket at vi skal ta opp med ledelsen, og å få mer generell informasjon om drift. Utenom dette er det dialog/møter mellom Statsforvalteren (gjerne saksbehandler hos oss med ansvar for institusjonen og eventuelt seksjonsleder) ad hoc eller mer planlagt for eksempel knyttet til oppfølging av krevende situasjon/barn. Avhengig av tema for tilsynet, bruker vi også tid på å gjennomgå institusjonens journalsystem.

Statsforvalteren har stort fokus på å involvere de ansatte på institusjonen i våre tilsyn, dette i tråd med veileder for institusjonstilsyn fra Statens helsetilsyn. Vi har utarbeidet intervjuguider som brukes i samtalene, med både ansatte og ungdommene. Vi intervjuer 2 ansatte på hver avdeling, intervjuer vi bare 1 skal dette begrunnes. Vi opplever at intervju av de ansatte har hatt en stor verdi i forhold til informasjonsinnhenting og verifisering av opplysninger.

Vi har ellers løpende kontakt med institusjonene gjennom råd og veiledning eller der vi etterspør informasjon fra institusjonene. I 2024 har vi også opprettet 15 hendelsesbaserte tilsynssaker på institusjonene. 9 ble sendt over til institusjonen for oppfølging (behandlingsmåte 2), 1 ble behandlet i tilsynsmøte (behandlingsmåte 4) og 5 ble behandlet som ordinære tilsynssaker. Statsforvalteren påpekte lovbrudd i alle 5.

Som koordinerende Statsforvalter har vi hatt møter med Statsforvalteren i Nordland og Bufetat region nord. Vi har hatt 2 tilsynssaker mot Bufetat region nord. Begge gjaldt brudd på bistandsplikten (fosterhjem), og begge ble konkludert med lovbrudd.

Påpekte lovbrudd

Det er ved institusjonstilsynene påpekt 15 lovbrudd i 2024, jf. barnevernsloven m. forskrifter. Vi har påpekt lovbrudd ved flere av de tilsynene hvor vi piloterte tema vern og beskyttelse. Ellers ser vi at vi påpeker lovbrudd knyttet til tvang (forebygging, gjennomføring, oppfølging), og forsvarlig og tilstrekkelig bemanning på institusjonen, herunder tilstrekkelig fagkompetanse. Det er alvorlig at tvang på barneverninstitusjoner ikke følges opp/gjennomføres i samsvar med lovkrav, og videre ser vi at dette henger tett sammen med barnas opplevelse av å ha vern og beskyttelse når de bor på en barneverninstitusjon.

Lovbruddene følges opp i dialog med institusjonen til vi vurderer at tilsynet kan avsluttes. Dialogen skjer både skriftlig og muntlig, eventuelt ved møte. Vi erfarer imidlertid også at vi i noen tilfeller er nødt til å følge opp temaet også på neste tilsyn eller etter at det er gått en tid. Mellom de stedlige tilsynene består dialogen i avklaringer rundt

stedlige tilsyn, tvangsprotokoller, dialog om alvorlige hendelser, nye ungdommer det er viktig at vi kjenner til før vi kommer på tilsyn o.l.

Samtaler med barna, jf. tilsynsforskriften § 6

Statsforvalter skal på det stedlige tilsynet ta kontakt med det enkelte barn, og skal gi barnet tilbud om samtale jf. tilsynsforskriften § 6. Barna velger selv om de ønsker å snakke med statsforvalter.

I 2024 hadde Statsforvalteren samtale med 99 av de 168 barna som var registrert ved institusjonene da tilsynene fant sted. Alle barna, utenom ett, fikk tilbud om samtale med oss. Dette barnet satt i varetekt da vi gjennomførte tilsynet. Vi snakker med ett og ett barn, men dersom barnet ønsker å ha en voksen/ansatt med i samtalen, så legger vi til rette for det.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har en praksis der vi tar kontakt med alle barna som er til stede ved tilsynet, og spør dem direkte om de vil snakke med tilsynet. Det er likevel ikke alle som ønsker å snakke med tilsynet. De som ikke var til stede på tilsynstidspunktet tar vi kontakt med per telefon/sms, og de har også via de ansatte i institusjonen fått informasjon om at tilsynet kan kontaktes i ettertid for samtale. Alle tilsyn ved institusjoner i Troms og Finnmark gjennomføres på ettermiddagstid, eller på tidspunkt hvor vi forventer å finne ungdommene hjemme. Det er nok flere årsaker til at det er noen barn som ikke ønsker å snakke med Statsforvalteren. Det kan være at de ikke kjenner oss, det kan være at tidspunktet vi kommer og at de ikke er motivert for samtale med oss. Etter hver samtale oppsummerer vi og spør barnet hvordan det syns at samtalen var og om de har tips til oss om hvordan vi kan få disse samtalen enda bedre.

Statsforvalteren har informert alle barna om tilsynet, ved at det samtidig med varsel til institusjonen, sendes eget brev til ungdommene med informasjon om tidspunkt og hensikten med samtalen ved tilsynet. På dette brevet er det også bilde av de som kommer på tilsyn fra Statsforvalteren, samt kontaktinformasjon til oss (herunder telefonnr. hvor de kan sende tekstmelding). På vår hjemmeside har vi også en informasjonsvideo om våre institusjonstilsyn og korte filmsnutter av alle de som driver med institusjonstilsyn. Vi har også fått trykt opp visittkort hvor det er qr-kode til hjemmesiden vår (hvor disse videoene ligger), og informasjon om våre telefonnummer. Barna på institusjonene får disse visittkortene på tilsynet. Vi erfarer at flere av de barna som ikke var til stede på tilsynet, og som vi kontakter, ønsker å snakke med oss i etterkant. Vi erfarer også at vi har flere henvendelser fra barna på barneverninstitusjonene på vår ungdomstelefon.

Statsforvalteren har ved hvert tilsyn fokus på det barna ønsker å ta opp med tilsynet. I tillegg til dette har vi et eget tema som det fokuseres særskilt på i samtale med barna og de ansatte ved institusjonen. Vi erfarer at barna er opptatt av hvorfor de er på institusjonen og at de kanskje ikke ønsker å være der. De er opptatt av sine rettigheter, og særlig om de har fått disse begrenset. De er opptatt av veien videre, og kontakten med barneverntjenesten, og de er opptatt av internettilgang og internettid.

Oversikt over innsendte enkeltvedtak og protokoller om bruk av tvang eller inngrep i barnets personlige integritet jf. barnevernsloven 10-14 og tilsynsforskriften § 3 fjerde ledd

I tilfeller hvor barnevernsinstitusjoner beslutter inngrep i barna personlige integritet skal dette protokollføres og forelegges tilsynsmyndigheten etter barnevernsloven § 10-14. Protokollene skal inneholde og redegjøre for at vilkårene i den aktuelle bestemmelsen er oppfylt, og skal bidra til å sikre barnas rettssikkerhet for å unngå at det utøves uhjemlet eller ulovlig tvang.

I 2024 er det for alle institusjonene kontrollert til sammen 579 avgjørelser om tvang og begrensninger. Det er også ønskelig å vise fordelingen av antallet protokoller og innkomne klager etter institusjonens eier; statlig (etter region), kommunal, ideell, privat kommersiell. Oversikten fremkommer i tabellen nedenfor.

Følgende registreringer er gjort av tvang, inngrep og innskrenkninger etter barnevernsloven:

Tvang og begrensninger	Totalt registrert 2024	Statlig – Bufetat region nord	Kommunale	Privat - ideell	Privat – kommersiell
§ 10-7 Tvang i akutte faresituasjoner	64	48		2	14
§ 10-8 Kroppsvisitasjon	49	27			22

§ 10-8	Undersøkelse av rom og eiendeler,	33	18	2	1	12
§ 10-8	Undersøkelse av brev og pakker	1	0			1
§ 10-11	Inndragning	61	22	2	5	32
§ 10-10 første ledd	Rusmiddeltesting ved samtykke under oppholdet	108	11		0	97
§ 10-12	Tilbakeføring ved rømming	0	0		0	0
§ 10-8 og § 10-11	Kroppsvitasjon og inndragning	5	2		2	1
§10-8 og § 10-11	Undersøkelse av rom og eiendeler og inndragning	29	16		3	10
§ 10-8 og § 10-11	Kroppsvitasjon, undersøkelse av rom og eiendeler og inndragning	21	13		4	4
§ 10-8 og § 10-11	Undersøkelse av brev og pakker og inndragning	1	0		0	1
§ 10-10	Rusmiddeltesting ved samtykke eller vedtak fra barneverns- og helsenemnda	139	39		0	100
§ 10-9 a og b	Innskrenkninger i bevegelsesfrihet	44	27		0	17
§ 10-9 c	Innskrenkninger i rett til besøk	1	0		0	1
§ 10-9 d og e	Innskrenkninger i bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og inndragning	23	22		0	1
§ 10-9 a,b,d og e	Innskrenkninger i bevegelsesfrihet og bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler	23	16		0	7
	Andre tvangsprotokolleringer	4	4	0	0	0
	Antall registrerte tvangsprotokoller totalt og per eier	579	238	4	17	320
	Klager fordelt på type institusjon	57	48	1	0	8

Vurdering og kommentar på tallene

Tvangsprotokoller gjennomgås fortløpende av den av våre medarbeidere som har hovedansvar for den institusjonen som protokollen kommer fra. Vi fører oversikt over all tvangsbruk. De gjennomgås også av teamet som reiser på tilsynsbesøk, forut for tilsynsbesøket. Dersom det er protokoller som vi mener representerer ulovlig bruk av tvang eller protokoller som vi har andre innvendinger på, tas disse opp med ledelsen under tilsynet. Lovbrudd blir også påpekt i rapporten. Internt har vi rutine på et «stopp-punkt» når et barn har fått 5 tvangsprotokoller. Det betyr at dette da meldes inn til drøfting på vårt klagesaksmøte, og vi vurderer om/hvordan dette skal følges opp videre.

Det er ikke store variasjoner i bruk av tvang fra år til år, men noe, og det knytter seg da til at det utøves mer tvang mot noen barn enn andre. En institusjon kan få en stor økning bare ved å få inn ett nytt barn. I 2024 har vi hatt en økning på 41 protokoller fra 2023. Tvang i akutt faresituasjoner øker jevnt og trutt, fra 51 registrerte protokoller i 2022 til 64 i 2024. I 2023 registrerte vi en forholdsvis stor økning i innskrenkning i bevegelsesfrihet og bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler. Også i 2024 øker dette noe. Vi har også registrert en økning i protokoller om

rusmiddeltesting etter barnevernsloven § 10-10 på 66 stk. fra 2023 til 2024. Hvor mye tvang som brukes på den enkelte barneverninstitusjon varierer. Noe er naturlige svingninger. Det er inngripende å bli utsatt for tvangssituasjoner, samtidig så kan barnets atferd og plikten institusjonen har til å ivareta barnet, tilsi at tvang må brukes. Vi følger opp og stiller spørsmål til institusjoner som både har mye tvang og de som har lite eller ingenting.

Vi registrerer forholdsvis mye tvang i akutte faresituasjoner (§ 10-7) på de statlige institusjonene sammenlignet med de private, uten at vi helt kan se hvorfor det er slik. De private er atferdsinstitusjoner som en i utgangspunktet skulle tenke at hadde mer bruk av tvang i akutte faresituasjoner. Noe av forklaringen kan imidlertid ligge i at 2 av de statlige institusjonene er akuttinstitusjoner som tar imot plasseringer både etter §§ 4-2 og 4-4, samt at 2 av de statlige institusjonene har hatt plasseringer også etter behandling lav risiko (i tillegg til omsorg). Fra disse to institusjonene (særlig den ene) har vi hatt en stor økning i bruk av tvang i akutte faresituasjoner, se mer om dette i 3 avsnitt under siste punkt i rapporten.

Bruk av politiet på våre barneverninstitusjoner fortsetter å øke i 2024. Dette knytter seg til alvorlig utagering. Vi har fulgt opp dette konkret med enkelte institusjoner og gjort vurderinger av om tilkalling av politiet var nødvendig, om institusjonen var rigget for å håndtere den situasjonen som oppsto, eller om den var for dårlig bemannet (antall ansatte og kompetanse/opplæring). Vi er opptatt av at institusjonen er barnas hjem og skal være ett trygt sted. Å tilkalle politiet er et alvorlig tiltak, og kan være både skremmende og krenkende for barnet, også for de andre barna som bor på institusjonen.

Vurdering av institusjonens arbeid med forebygging av tvangsbruk og andre inngrep i personlig integritet etter barnevernsloven § 10-4

Generelt jobbes det godt med forebygging av tvang og gjennomgang av hendelser i etterkant. Noen institusjoner har imidlertid forbedringspotensial i å gjøre dette planmessig og styrt. Gjennom tilsyn har vi kunnskap om at våre vedtak gjennomgås med ansatte. Noen institusjoner har forbedringspotensial i å sikre at dette gjøres systematisk og at alle ansatte får delta.

Når det har vært en tvangsepisode skal denne gjennomgås med de ansatte og med barnet, og skjema fra Bufdir skal benyttes. Etter tilbakemelding fra Bufdir er det ikke et krav om at dette skal sendes fortløpende til statsforvalteren. Vi innhenter dette i alle våre klagebehandlinger, og vi opplever at det her kan gå lang tid før vi mottar disse. Vi tenker dette er en indikasjon på at institusjonen ikke har gjennomgått tvangsbruken før vi etterspør skjema. Vår vurdering er her at det er en risiko for at gjennomgang av tvang ikke gjøres systematisk og planmessig både med ansatte og barnet.

Det er også vår vurdering at den forebyggingen som gjøres (avtaler med barna, samtaler med de om triggere osv.), i for liten grad blir dokumentert på barnas journal, jf. barnevernsloven § 12-4. Forebygging må skje i samhandling med barna.

Forebygging må skje både på overordnet nivå og opp mot det enkelte barnet. Forebygging krever kompetanse og kunnskap. Vår vurdering er at institusjonene jobber mye med forebygging på overordnet nivå, men har forbedringspotensial når det gjelder å jobbe forebyggende med det enkelte barnet. Vår vurdering er at opplæring, veiledning og erfaring er avgjørende for å sikre at tvang forebygges, men også for at tvang gjennomføres og følges opp i samsvar med lovkrav. Etter samtaler med barna er det også vår vurdering at flere institusjoner har forbedringspotensial i å være samlet og konsis i arbeidet med forebyggingen. Flere barn melder om at ansatte gjør ting forskjellig, har forskjellige regler eller etterlever regler forskjellig.

Opphør av innskrenkninger etter barnevernsloven § 10-9 annet ledd

Vedtak om innskrenkninger etter barnevernsloven § 10-9 bokstav a-e skal ikke opprettholdes lengre enn nødvendig, og institusjonen må fortløpende vurdere om vedtaket skal opprettholdes. Når innskrenkningene avsluttes før dato og klokkeslett fastsatt i vedtaket, skal institusjonen sende dokumentasjon på avslutning av innskrenkninger til statsforvalteren.

Statsforvalteren får sjelden dokumentasjon på avslutning av innskrenkninger. De fleste innskrenkninger varer nok ut den fastsatte perioden, men det er også vår vurdering at ikke alle institusjoner har det i sin faste rutine at når innskrenkning avsluttes før dato, skal dette dokumenteres og sendes til Statsforvalteren. Dette påminner vi om.

Vurdering av klager barnevernsloven etter § 10-14 tredje og fjerde ledd

Tvang og inngrep i barnets personlige integritet er inngripende for barnet og skal kun brukes i de tilfellene loven gir anvisning på. Det er derfor viktig at barn er klar over, og bruker klageretten sin. Barnas rett til å klage er en viktig rettsikkerhetsgaranti. Når statsforvalter mottar klager er dette sentralt for at statsforvalter kan følge med på

hvordan institusjonene praktiserer og håndhever bruk av tvang, inngrep og begrensninger i barnets personlige integritet.

Ved klage på tvangsbruk, kontakter vi alltid barnet/ungdommen for å høre om de har ytterligere kommentarer til det som har skjedd. I disse samtalene er vi opptatt av å få høre barnets opplevelser av situasjonen/det som har skjedd. Denne informasjonen brukes og vektlegges i vår vurdering. Ved behov kontakter vi også institusjonen. Vi ber også om institusjonenes evalueringer av tvangsbruken med de ansatte og med barnet.

I 2024 har vi behandlet 57 klager på tvang etter rettighetsforskriften. En økning på 2 fra 2023. Fra 2022 til 2023 hadde vi en økning på 27. Alle utenom 3 klager ble i 2024 behandlet innen 1 mnd (95%) av Statsforvalteren. Bakgrunnen for at de 3 ikke ble behandlet innen fristen var at vi ikke, tidlig nok, fikk opplyst saken tilstrekkelig fra institusjonen. I 25 av sakene ble barnet gitt helt eller delvis medhold. Klager som gjelder pågående tvang, etterstrebtes klagebehandlet mens tvangen fortsatt pågår.

TILSYN MED OMSORGSSENTRE FOR MINDREÅRIGE

Vi har ikke hatt omsorgssentre for mindreårige i Troms og Finnmark i 2024.

Omsorgssentre underlagt tilsyn, jf. tilsynsforskriften §§ 3, 4, 5 og 6

Omsorgssentre for enslige mindreårige	Ant. enheter	Eier	Lovpålagte stedlige tilsyn, jf. § 5	Utførte stedlige tilsyn jf. § 5	Av disse uanmeldt,	Antall barn som fikk tilbud om samtale på tilsynstidspunktene § 6	Sum samtaler med barn	Sum barn plassert på tilsynstidspunktene
Sum	0		0	0	0	0	0	0

TILSYN MED SENTRE FOR FORELDRE OG BARN

Det er ikke ført tilsyn med senteret for foreldre og barn som finnes i Troms og Finnmark.

Sentre for foreldre og barn, jf. forskrift for sentre for foreldre og barn § 19

Sentre for foreldre og barn	Ant. enheter	Eier	Gjennomført tilsyn, jf. § 19
Solbakken barne- og familiesenter	1	Bufetet	nei

Tilsyn skal etter forskriften gjennomføres minimum annen hvert år. Det vil bli gjennomført tilsyn ved sentret i 2024.

STATSFORVALTERS VURDERING AV SITUASJONEN OG TILSTANDEN I INSTITUSJONENE M.M.

Statsforvalters tilsyn med barnevernsinstitusjonene skal påse at institusjonene følger lov og regelverk, og at barna mottar forsvarlig omsorg og behandling. Statsforvalters tilsyn skal ha sin oppmerksomhet mot alle forhold som har betydning for barnas utvikling, trivsel, velferd og rettssikkerhet. I årsrapporten om denne tilsynsvirksomheten kan statsforvalter gi en generell vurdering av situasjonen i barnevernsinstitusjonene, omsorgssentrene for enslige mindreårige og sentrene for foreldre og barn, jf. tilsynsforskriften § 14 tredje ledd og forskrift om sentre for foreldre og barn § 22.

Vår overordnede vurdering er at institusjonene i Troms og Finnmark yter god omsorg til barna som bor der. Vi vurderer at det er fokus fra institusjonene på at barna skal være trygge og ha det bra på institusjonen. Vi erfarer imidlertid at det skal lite til før situasjonen endrer seg. Et nytt inntak kan skape nye og store endringer for institusjonen og medføre utfordringer ift. forsvarlig drift. Også bemanningssituasjonen vet vi har betydning for vern,

beskyttelse og trivsel. De barna som bor på barneverninstitusjonene har et komplekst utfordringsbilde, som stiller store krav til kompetanse hos de ansatte og systematisk og god opplæring. Ledelse og styring av institusjonen er derfor viktig.

Også i 2024 har det skjedd endringer i institusjonene våre, jf. beskrivelsen over. Vi ser at både Bufetat region nord og de private institusjonene har forsøkt å tilpasse seg etterspørselen. Ivaretagelsen av bistandsplikten har vært utfordrende også i 2024, men langt fra så utfordrende i region nord som i resten av landet.

Vi ser at piloteringen av plassering av omsorg og behandling lav risiko har vært utfordrende for de to statlige institusjonene dette gjelder. Det knytter seg både til at institusjonene ikke var klare (bemanningmessig og kompetansemessig) til å ta imot en ny målgruppe, og til at gruppesammensetningen har blitt utfordrende. 2024 har vært et svært krevende år, særlig for den ene institusjonen, med mye utagering, mye uro og mye tvangsbruk. Vi ser også at flere av situasjonene med tvangsbruk har vært ulovlig. Styringen og ledelsen av institusjonen har heller ikke vært i stand til å følge opp alle disse utfordringene. Dette ser vi blant annet ved at tvangsbruk ikke har blitt fulgt opp tilstrekkelig og at tvangsprotokoller ikke har blitt sendt over til Statsforvalteren fortløpende. Dette igjen har gjort det vanskelig for oss å utøve vår løpende tilsyns- og klagerolle overfor institusjonen. Barnas rettssikkerhet har blitt utfordret.

Vi vurderer at gode inntaksvurderinger, der hvor også gruppesammensetning vurderes, er avgjørende for å lykkes med å ha barn i ulike målgrupper på samme institusjon. Det er vår vurdering at oppfyllelse av bistandsplikten utfordrer inntaksvurderingene som må gjøres, da det i de fleste tilfeller ikke er andre plasseringsalternativer. Det er vel kjent at barna påvirker hverandre på institusjonene og at smitteeffekten av negativ atferd er stor. Statsforvalteren vil i 2025 fortsette å følge utviklingen av piloten.

Vi vurderer i år, som i fjor, at vi ser flere og flere barn på barneverninstitusjonene som har alvorlige utfordringer med sin psykiske helse. Vi ser barn med alvorlig suicidfare, barn med spiseforstyrrelser, barn med alvorlig atferdsuttrykk i form av selvskading, rus, kriminalitet og annen utagerende atferd. Dette utfordrer det å skulle gi disse barna både forsvarlig omsorg og behandling for sine atferdsproblemer på institusjonen, og det vil kreve ett tett samarbeid med lokal BUP og spesialisthelsetjenesten. Utfordringene vi fortsatt ser er at dette samarbeidet ofte er vanskelig. Vi opplever at BUP trekker seg ut av saken for eksempel fordi barnet ikke møter til timene, eller at barnet får gjentakende korte opphold i spesialisthelsetjenesten fordi det ikke samtykker til frivillig innleggelse og vilkårene for tvang ikke er oppfylt. Disse barna står etter vår vurdering i stor fare for å bli en kasteball i systemet og falle mellom disse ulike instansene.